

Preek over Lucas 22,39-46 (Lijdenstijd): Jezus' worsteling om de Vader vast te houden in Zijn wil om de Zoon los te laten.

Voorzang: Psalm 75, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 75, 3. 4 en 5

Wetslezing

Zingen: Gezang 62

Gebed voor de opening van het Woord

Zingen: Kinderlied 96 (Maria kwam bij het graf...)

Schriftlezingen: Psalm 75 en Hebrreeën 4,14-5,8

Zingen: Opwekking 268 (Hij kwam bij ons heel gewoon...)

Verkondiging van Lucas 22,39-46

Zingen: Gezang 182, 1. 2. 4 en 6

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Psalm 90, 5 en 8

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Zegt de naam Johan van Oldebarneveldt u iets?

Een tijdje geleden had je de verkiezing van de grootste Nederlander?

Herinnert u het zich nog?

Van Oldebarneveldt kwam toen op de 24^e plaats.

Ooit was hij de belangrijkste man in Europa.

Dat was aan het begin van de 17^e eeuw – onze Gouden Eeuw.

Toen was hij raadspensionaris van Holland.

Helaas is hij op een tragische manier aan zijn einde gekomen.

Dat had te maken met zijn rol in de strijd tussen Remonstranten en Contra-Remonstranten – als u dat nog wat zegt.

Op een gegeven moment werd hij beschuldigd van landverraad.

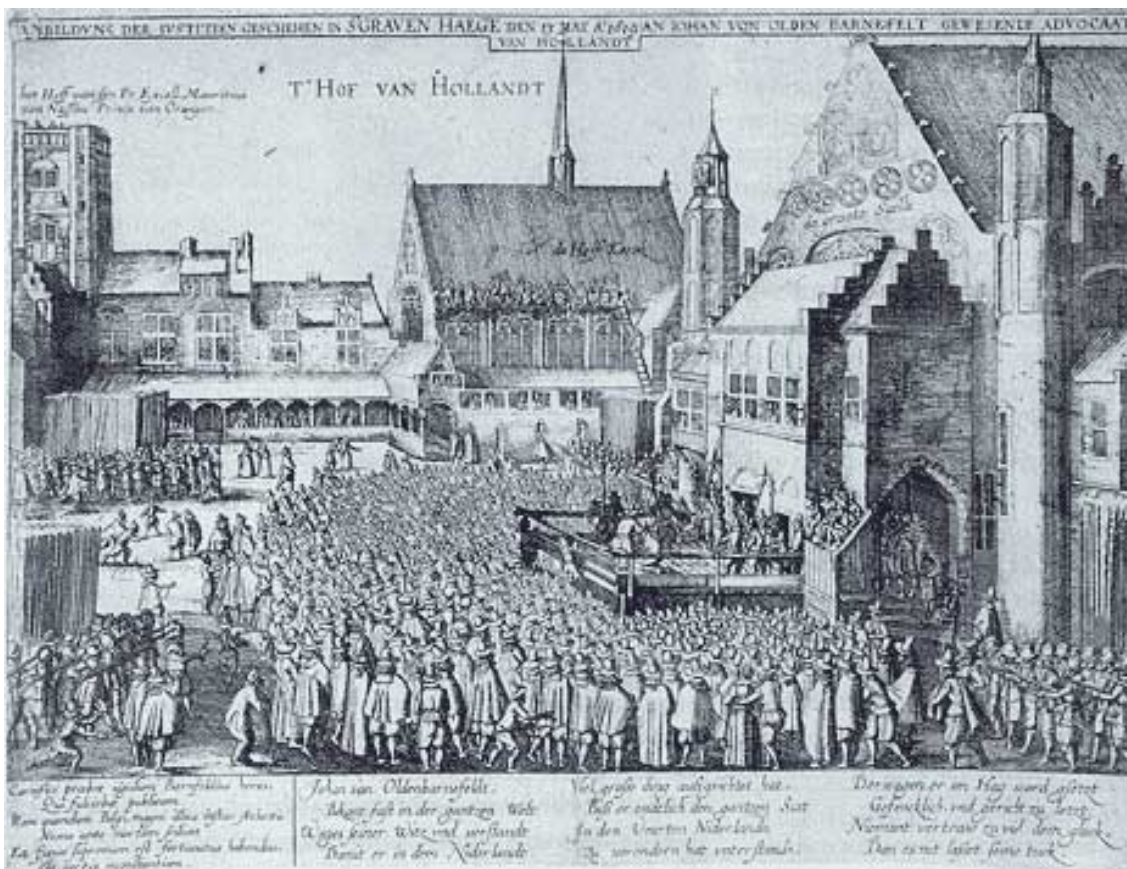
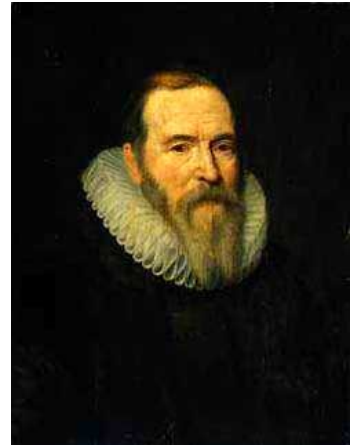
En daarop stond de doodstraf door onthoofding.

Als Van Oldebarneveldt gratie had gevraagd, had hij die waarschijnlijk gekregen.

Maar omdat hij zich niet schuldig voelde, weigerde hij dat.

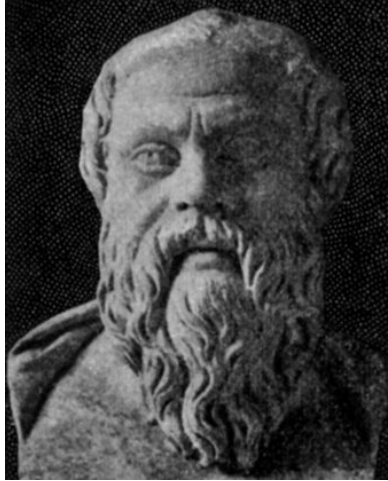
Dus kwam hij op het schavot terecht.

2

Op bijzonder waardige wijze ging hij zijn dood tegemoet.
Voor zijn terechtstelling sprak hij de mensenmenigte toe.
Mannen, zei hij, geloof niet dat ik een landverrader ben.
Ik heb oprecht en vroom gehandeld, als een goed patriot.
En zo zal ik sterven.
Toen zei hij tegen de beul: *Maak het kort.*
En zo kwam hij aan zijn einde.

Een soortgelijk verhaal is bekend van Socrates.

Socrates was een bekende wijsgeer, die in de 5^e eeuw v. Chr. in Athene leefde.
Zijn uitspraken waren tegen het zere been van de overheid in Athene.
Daarom veroordeelden ze hem tenslotte om een beker met gif leeg te drinken.
Als de dag van zijn terechtstelling aanbreekt zijn z'n vrienden ontroostbaar.

Maar Socrates is de kalmte zelf.
Zonder ook maar te knippen met zijn ogen drinkt hij de gifbeker leeg.
Dan gaat hij op zijn bed liggen en slaapt rustig in.
Indrukwekkend!

Zo kent de geschiedenis nog meer verhalen.
Ook van martelaren voor het christelijk geloof.
Mannen en vrouwen die zingend in de arena de leeuwen tegemoet liepen.
Of de brandstapel opgingen.
Onverschrokken en zonder enig spoor van angst.

Wat een verschil met wat we horen van Jezus Christus.
Twee week geleden hoorden we ook van Hem dat Hij zingend naar Gethsemane ging.
En geen klaagzangen, maar lofzangen!
Aangrijpend.

Maar wat is daar van over nu Hij in Gethsemane is?
Heeft Jezus zichzelf overschreeuwd met zijn lofzang?
Wat krijgen we hier een ander beeld van onze Heer.
Iemand die over de grond kruipt.
Het uitschreeuwt.
In tranen is.
Bloed zweet.
Het lijden van zich af probeert te bidden.

Wat een verschil met Johan van Oldenbarneveldt.
Met Socrates.
Met de vele martelaren uit de geschiedenis van de kerk.
En dat verschil treft des te meer omdat het om Christus gaat.
Dat juist Hij zo totaal van slag is.
Is dat niet merkwaardig?

Merkwaardig is ook dat de evangelisten dit zo onverbloemd vertellen.
Zonder enige terughoudendheid tekenen ze de worsteling van Jezus.
Vertellen ze van zijn benauwdheid en zijn angsten.
Ze willen Hem nota bene verkondigen als de Zoon van God.
Als dé machthebber van deze wereld, die alles beheerst en regeert.
En evengoed vertellen ze van Hem deze geschiedenis.
Maakt dat hun verhaal niet wat ongeloofwaardig?
Zeker voor de Grieken, die dat verhaal van Socrates zo goed kennen?
Socrates, die onverschrokken de gifbeker drinkt waartoe hij veroordeeld is.

Wat voor indruk maakt dit verhaal op u?
Wat vinden jullie van Jezus, j/m, als je dit over Hem hoort vertellen?

Nou ja, misschien maakt dit verhaal Hem wel wat menselijker in onze ogen.
Een mens met emoties, die Hij de vrije loop laat.
Dat brengt Hem wel dicht bij.
De Jezus, die zingend het lijden tegemoet gaat –
zoals we twee weken geleden hoorden –
die staat misschien toch verder van ons af.
Die kun je bewonderen.
Maar daarbij heb je misschien ook iets van: *Daar moet je wel Jezus voor zijn.*
Dat is een gewone christen niet zomaar gegeven.

De Jezus die huilt, bidt en smeekt, over de grond kruipt, bang is –
die is voor ons misschien toch meer herkenbaar.
Daar zien we veel van ons zelf in terug.
Als ons iets boven het hoofd hangt, waar we vreselijk tegenop zien, dan heb je het soms toch niet meer?
En dan hoor je dit verhaal.
En je denkt: *Sjonge, dat had Jezus dus ook!*
Het was voor Hem geen klus die Hij zo maar even klaarde.
Hij heeft het er enorm zwaar mee gehad.

Ja, daar wordt Jezus menselijker van.
Hier zien we concreet voor ons wat in de brief aan de Hebreeën staat (4,15):

De hogepriester die wij hebben is er een die met onze zwakheden kan meevoelen, juist omdat Hij net als wij, in elk opzicht op de proef is gesteld...

In al onze benauwdheden was ook Hij benauwd.
Dat brengt Jezus dicht bij ons.

Maar in de brief aan de Hebreeën staat nog meer:

De hogepriester die wij hebben is er een die met onze zwakheden kan meevoelen, juist omdat Hij net als wij, in elk opzicht op de proef is gesteld, met dit verschil dat Hij niet is vervallen tot zonde.

Hoe herkenbaar als Jezus is in zijn angst als Hij zich indenkt wat Hem te wachten staat, toch is hier sprake van een wezenlijk verschil.

Want waar is Jezus eigenlijk precies bang voor?

En hoe gaat Hij om met die angst?

Wat bidt Hij eigenlijk?

Maar minstens zo belangrijk is: hóe bidt Hij?

Dus: *wát bidt Jezus en hóe bidt Jezus?*

Dus eerst: *wát bidt Jezus?*

Jezus bidt: *Vader, als u het wilt, neem dan deze beker van Mij weg!*

Om dit gebed te begrijpen maak ik even een uitstapje naar het Oude Testament.

En ik zet voor u een paar teksten op een rij, waarin het over de beker gaat.

Om te beginnen Psalm 11,6:

*De HEER keurt rechtvaardigen en zondaars.
Wie het geweld liefhebben, haat hij.
Vuur en zwavel stort hij over hen uit,
storm drinken zij uit de beker die hij aanreikt.*

En wat we lezen uit Psalm 75 (vs. 9):

*In zijn hand houdt de HEER een beker
met wijn, schuimend en bitter gekruid,
hij schenkt hem uit aan de zondaars op aarde,
zelfs de droesem moeten zij drinken.*

En om niet meer te noemen nog een woord uit Jeremia (25,15):

Vervolgens zei de HEER, de God van Israël, tegen mij: ‘Neem deze beker van mij aan en laat daaruit alle volken waarheen ik je zend de wijn van mijn woede drinken.

Op al deze plaatsen gaat het over de beker van Gods boosheid.

Het is de beker van Gods strafgericht over het kwaad van de mensen.

Het kwaad dat ze elkaar aandoen.

En het kwaad dat ze God aandoen.

Het is de beker van de vervloeking van hen die niet rekenen met de heilige God.

Dit, gemeente, is de beker die Jezus Christus wordt voorgehouden door God.

De beker van Gods toorn.

De beker van Gods vernietigend oordeel van de boosdoeners.

Dit is de beker die Jézus wordt voorgehouden om tot de bodem leeg te drinken.

Aan Hem die nooit een centimeter is afgeweken van Gods weg.

Uiterekend Hij – de onschuldige bij uitstek, Gods eigen lieve Zoon – moet deze beker ledigen tot de laatste druppel.

Hij moet de wijn van Gods woede drinken.

Hem keert God straks zijn rug toe.

Hem wil God straks niet meer zien.

Hem laat God straks wegzinken in de diepste krochten van de hel.

En als Jezus dit naar zich toe ziet komen grijpt de angst Hem aan.

Niet meer zijn Vader in de ogen mogen kijken!

Niet meer de innige gemeenschap met Hem mogen genieten!

Niet meer de hechte band met Hem mogen ervaren!

Het grijpt Hem naar de keel.

Dit is voor Hem om in te stikken.

God is zijn alles, zijn grootste schat, zijn leven, zijn liefhebbende Vader.
En zal Vader Hem nu werkelijk laten vallen?

Jezus bidt: *Vader, als u het wilt, neem dan deze beker van Mij weg!*

Maar, zegt u misschien, Jezus wist toch dat dit de weg was die Hij moest gaan?

Inderdaad, hoe vaak heeft Hij er niet met zijn leerlingen over gesproken.

Herhaaldelijk heeft Hij zijn lijden aangekondigd.

Hij is ook naar Gethsemane gegaan – *volgens zijn gewoonte*, zegt Lucas nadrukkelijk – om Judas gelegenheid te geven Hem te verraden.

In zekere zin heeft Jezus zelf de tijd en de plaats van zijn arrestatie geregisseerd.

Alles verloopt volgens het plan van God dat Hem bekend is.

Ja, Hij weet wat Hem te wachten staat.

Maar daarin blijkt Jezus echt mens te zijn .

Als het werkelijk zo concreet op Hem af komt, dan krimpt Hij ineen.

Tegelijk blijkt Jezus de mens zonder zonde te zijn.

Want zijn heilige natuur verdraagt het niet ook maar een seconde zonder God te zijn.

En daarin houdt Jezus ons een spiegel voor.

Want is dat werkelijk ook onze grootste angst?

Dat we zonder God moeten leven?

Is dat waar we ons het meeste druk over kunnen maken?

Dat we de band met God niet ervaren?

Afgelopen dinsdagavond had Andries Knevel in Het Elfde Uur een echtpaar op bezoek, dat geen kinderen kon krijgen.

Het stel vertelde van hun worsteling daarmee.

Vooraf wat de vrouw vertelde trof me.

Ze zei dat ze een hele poos boos en opstandig was.

Waarom gaf God haar geen kinderen?

Ze zou zo'n goede moeder zijn.

En Hij kon het toch doen?

Hoe vaak lezen we in de Bijbel niet dat God onvruchtbare vrouwen toch kinderen laat krijgen?

Ze raakte verbitterd.

Tot ze beseftte: mijn verbittering brengt mijn relatie met God in gevaar.

Als ik zo door ga raak ik mijn vrede met God kwijt – raak ik God zelf kwijt!

Maar dat is het laatste wat ik wil.

En toen kwam de ommekeer.

En ze kreeg weer vrede met God, ondanks haar kinderloosheid.

Herkenbaar.

Of niet soms?

Als dingen niet lopen zoals we hopen of wensen moet God het vaak ontgelden.

En we nemen het God kwalijk dat Hij er niets aan doet.

Als alles naar wens gaat – och, dan vinden we dat al gauw vanzelfsprekend.

En er kunnen tijden voorbij gaan waarin God nauwelijks een rol speelt in ons denken.

We gaan helemaal op in onze bezigheden.

Onze baan, ons schoolwerk, onze vrienden, onze pleziertjes.

Niet zonder God kunnen?

Nou ja, in theorie niet misschien.

Maar in de praktijk?

We kunnen ons zorgen maken dat er allerlei dingen mis gaan in ons leven.

Maar bang zijn dat we God kwijt raken?

Is dat voor ons een serieuze vraag?

Kunnen we daar wakker van liggen?

De leerlingen zijn in slaap gevallen.

Het is ook allemaal zo verwarrend en ondoorzichtig.

Zij houden het niet vol om te bidden.

Zou het ons beter zijn afgegaan?
Staan wij ook niet te ver af van wat zich hier tussen Jezus en God afspeelt?
Hebben we niet te weinig gevoel voor deze angst om de scheiding van God?

Het is de nachtmerrie van Jezus!
Hij kan niet zonder God.
Hij snakt naar adem bij de gedachte dat God Hem los zal laten.

Maar laten we er nu ook op letten hóe Jezus bidt.
Vader, bidt Hij, als U het wilt, neem dan deze beker van Mij weg.
Maar, voegt Hij er meteen aan toe, laat niet wat Ik wil, maar wat U wilt gebeuren.
Hij bidt of Vader de beker van zijn toorn aan Hem voorbij wil laten gaan.
Maar in één adem verklaart Hij zich bereid om die beker toch te drinken.
Van meet af aan is zijn wil onderworpen aan de wil van Vader.
Zijn bereidwilligheid is geen resultaat van een enorm gevecht om met zichzelf klaar te komen.
Jezus hoeft zichzelf niet te overwinnen om uiteindelijk dan toch maar te doen waar Hij aanvankelijk totaal geen zin in had.
Nee, bij voorbaat geeft Hij zich gewonnen aan de wil van de Vader.

Ook dat is bij ons anders.
Als we een bepaalde weg worden opgedrongen, die ons zwaar valt, is er bij ons verzet.
We komen in opstand.
We worden boos.
We nemen het God kwalijk.
Alleen door de werking van Gods genade wordt ons verzet gebroken.
Zoals bij die kinderloze vrouw, waar ik het zo even over had.

Maar Jezus is vanaf het begin volkomen bereid om de Vader te volgen.
Wat God ook van Hem vraagt, Hij zal het doen.
Ook als het 't allermoeilijkste is wat de Vader van zijn Zoon kan vragen.
Hij zal het doen!
Vader, als U het wilt, neem deze beker van Mij weg.
Maar laat niet wat Ik wil, maar wat U wilt gebeuren.

Dan gaat plotseling de hemel open.

Een engel daalt neer en komt bij Jezus staan.
In de gebedsworsteling is er opeens licht uit het Vaderhuis.
Een bode van God.
Wat is zijn boodschap?
Het is in wezen de zelfde boodschap als bij zijn doop in de Jordaan.
Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind Ik vreugde?

Gods geliefde Zoon?
En die beker van Gods toorn dan?
Laat God zijn geliefde Zoon de beker van zijn woede drinken?
Ja, jij bent mijn geliefde Zoon, omdat je bij je doop in de Jordaan op de weg bent gaan staan, die zou leiden tot Golgotha.
Omdat je in je doop je al bereid verklaarde mijn gericht over de zonden te dragen.
Omdat je in je doop al je liefde verklaarde aan God en mensen.
Mijn Zoon, Ik wil dat je de beker drinkt, die Ik je aanreik.

Wat een gebedsverhoring!
Gebedsverhoring?
Ja, zo heeft de schrijver van de Hebreeënbrief het begrepen (5,7):

Christus heeft tijdens zijn leven op aarde onder tranen en met luide stem gesmeekt en gebeden tot hem die hem kon redden van de dood, en werd verhoord vanwege zijn diep ontzag voor God.

Verhoord vanwege zijn diep ontzag voor God.

Omdat bij al zijn bidden en smeken Gods wil voor Hem op de eerste plaats stond.
Omdat heel zijn bidden uiting was van één verlangen.
Dat gebeuren zou wat God wil.

Toen de engel die boodschap kwam brengen, werd Jezus' gebedworsteling nog intenser.
Dán horen we hoe Hij bloed zweet.
Nu weet Hij immers definitief dat Vader zich van Hem terug zal trekken?
Nu kan Hij er niet meer om heen.
Het oordeel van God over alle kwaad wordt aan Hem voltrokken.
Gods besluit staat vast.
Want alleen zo is er een weg tot verzoening met u en met jou en met mij.
Dit is de prijs die de Vader en de Zoon betalen om het ons mogelijk te maken te leven in gemeenschap met God.

En dan staat ook het besluit van onze Heiland vast.
Hij staat op.
Hij heeft de eindstreep gehaald.
De strijd is gestreden.
Jezus heeft de vrede gevonden die alle verstand te boven gaat.
Hij heeft zich volledig overgegeven aan de Vader.
De Zoon gaat doen wat de Vader wil.
In dit gebed heeft Hij eigenlijk zijn offer al gebracht.
Golgotha is niet meer dan een bevestiging van Gethsemane.

Heeft u iets begrepen van wat zich daar heeft afgespeeld?
Of gaat het u als de leerlingen?
Die in slaap vallen als er op een steenworp afstand zo'n intense strijd plaats vindt.
Ja, het is een strijd die Christus echt alléén gestreden heeft.
De slapende discipelen symboliseren de eenzaamheid van die strijd.
We zijn nog niet eens in staat wakker te blijven als het er voor ons, voor de wereld, er op of er onder gaat.
Onze verlossing gaat buiten ons om.

Als u dan maar wel door hebt waartoe u verlost bent.
Om te mogen leven in ongestoorde gemeenschap met God.
Christus is door God verlaten, opdat wij nooit meer door Hem verlaten zouden worden.
En laten we in elk geval van Christus leren:
die gemeenschap met de Vader – daar gaat het om in ons leven.
Laten we van Christus leren, dat we zonder God niet kunnen leven.
Dan draagt de gebedsworsteling van onze Heiland in Gethsemane vrucht in ons leven. AMEN.
09-04-2006